

Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru) (jud. N. Costin)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. Iu. Cimpoi, A. Danilov, I. Secrieru)

DECIZIE

24 ianuarie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Oleg Sternioală
Ala Cobăneanu
Dumitru Visternicean
Mariana Pitic
Nicolae Craiu

examinând recursurile declarate de Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov” și avocatul Tatiana Puiu,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Victor Cazacenco împotriva Teatrului Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov” cu privire la constatarea faptului existenței raporturilor de muncă pe termen nedeterminat, anularea ordinului, restabilirea în funcția deținută anterior, încasarea prejudiciului material și moral și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 13 iunie 2017 a Curții de Apel Chișinău și a deciziei suplimentare din 24 octombrie 2017 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 18 octombrie 2016, Victor Cazacenco, prin intermediul avocatului Sergiu Morozov, a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Teatrului Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov” solicitând constatarea faptului existenței raporturilor de muncă pe un termen nedeterminat între Victor Cazacenco și Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov” în baza contractului individual de muncă nr. 101/13 din 31 decembrie 2013, anularea ordinului nr. 103-c din 14 iulie 2016 cu privire la ultima zi de lucru, în legătură cu expirarea termenului contractului individual de muncă nr. 101/13 din 31 decembrie 2013 emis de Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov”, restabilirea în funcția deținută –regizor al scenei al Teatrului Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov”, cu încasarea de la pârât a pagubei materiale în sumă de 13091, 27 lei, a pagubei morale în sumă de 100000 lei și a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 7000 lei.

În motivarea acțiunii s-a invocat că, în baza ordinului nr. 103-c din 14 iulie

2016, directorul Teatrului Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov” -Constantin Haret a dispus neprelungirea contractului individual de muncă nr. 101/13 din 31 decembrie 2013 cu Victor Cazacenco, pe un termen nou, invocând prevederile art. 83 alin. (3) Codul muncii. Contractul individual de muncă nr. 101/13 din 31 decembrie 2013 este al cincilea contract individual de muncă încheiat cu pârâtul, pe termen de 1 (unu) an, de 3 (trei) ani, etc. De fapt, acest contract individual de muncă nr. 101/13 din 31 decembrie 2013 se prelungea periodic prin Acorduri suplimentare, încheiate pe un termen de 1 (unu) an (Acordul nr. 1 din 29 decembrie 2014; Acordul nr. 2 din 01 iulie 2015).

A susținut că, raporturile de muncă au existat mai mult de 10 ani consecutiv. Angajatorul Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov” nu a avut niciodată anumite motive plauzibile pentru încheierea contractului individual de muncă pe un termen determinat și nu le are în prezent. Contrar prevederilor legale, motivele nu le-a indicat în contractele respective. Astfel, raporturile de muncă „de fapt” și „de jure” au devenit după cinci ani de zile raporturi de muncă pe durată nedeterminată.

A remarcat că, la 05 octombrie 2016, în temeiul art. 54 alin. (5) Codul muncii, a depus la Inspectoratul de Stat al Muncii cererea cu privire la constatarea lipsei unor temeiuri legale pentru încheierea contractului individual de muncă pe durată determinată. Conform art. 54 alin. (5) Codul muncii, contractul individual de muncă, încheiat pe durată determinată în lipsa unor temeiuri legale, fapt constatat de Inspectoratul de Stat al Muncii, se consideră încheiat pe durată nedeterminată.

A precizat că, a fost angajat la Teatrul Dramatic Rus de Stat „A. P. Cehov” în anul 1974. Ulterior, fiind student, cu pauza de 7 ani - a activat în Teatrul Federației Ruse. Începând cu anul 1986, a fost angajat ca actor și în anul 2006 - regizor cu dreptul de a lucra ca actor (după absolvirea cursurilor de regizor la „Lencom” or. Moscova). În anul 1994 a primit titlul „Maestru în Artă”. În aceasta perioadă, a jucat 65 de roluri, a pus în scenă mai mult de 20 de spectacole. În presa străină (din Rusia, Belarusia și alte țări) de profil s-au scris mai mult de 90 de articole despre realizările sale. Spectacolele au devenit cunoscute la așa festivaluri, cum ar fi: „Bitei” în mun. Chișinău (Moldova), „Sootecestviniki” în or. Saransc (Rusia) și au cucerit mai multe premii, medalii (nomeniața „Cel mai bun spectacol pentru copii”).

A declarat că, are un stagiul de lucru de 41 de ani. La 14 octombrie 2016, a împlinit 30 de ani de la începutul activității în cadrul Teatrului Dramatic Rus de Stat „A.P.Cehov”. La 17 octombrie 2016, a împlinit vârsta de 60 de ani și i-au mai rămas doi ani până la vârsta de pensionare.

A relevat că, la 21 iunie 2016 a fost preavizat precum că contractul individual de muncă nr. 101/13 din 31 decembrie 2013 expiră la data de 17 iulie 2016, ultima zi de lucru fiind pe 17 iulie 2016. Totodată, fiind emis ordinul nr. 103-c din 14 iulie 2016 „Cu privire la expirarea termenului contractului de muncă”, prin care pârâtul a dispus de a considera ultima zi de lucru a reclamantului ziua de 18 iulie 2016, de fapt s-au prelungit raporturile de muncă cu Victor Cazacenco încă o zi. Pârâtul a continuat raporturile de muncă până la data de 18 iulie 2016, astfel a prelungit „de facto” contractul individual de muncă pe durată nedeterminată.

A indicat că, certificatul privind salariul din iunie 2016 (pentru ultimele 3 luni

de lucru), atestă că salariul pentru ultimele trei luni de lucru a constituit 3464,51 lei. Astfel, salariul mediu lunar constituie 3464,51 lei=10393,55 lei/3 luni. Rezultând din calculul respectiv, salariul neprimit pentru patru luni, două luni în care nu a fost angajat plus două luni, în care nu a primit nici salariul (pentru 17 zile în luna iulie și compensația pentru concediu nefolosit), constituie 13091,27 lei = (3464,51 lei x 2 luni) + 6162,25 lei (salariul pentru 17 zile lucrate în luna iulie 2016 și compensația pentru concediu nefolosit). Nu a primit anumiți bani pentru ultimele luni lucrate (iulie, august, septembrie, octombrie), de altfel, nu a primit compensația pentru concediul nefolosit pentru anul 2016.

A menționat că, din motivul imposibilității angajării în câmpul muncii, a fost nevoit să lucreze ocazional pentru a se întreține. În opinia sa, în rezultatul acțiunilor angajatorului, a fost prejudiciat nu doar material, ci și moral. I-a fost cauzat un prejudiciu moral, exprimat prin suferințele psihice (retrairi pentru viitor), imposibilitatea de a-și găsi un loc potrivit de muncă. S-au acutizat bolile cronice din cauza stresului în legătură cu situația creată. Suma de 100000 lei, solicitată cu titlu de daună morală, o consideră proporțională și nicidecum exagerată, deoarece angajatorul - Teatrul dramatic rus de stat „A. P. Cehov” nici până la adresarea în instanță, nu a reparat viciile admise, nu l-a restabilit la locul său de muncă, ceea ce i prejudiciază și la moment interesele.

La 26 octombrie 2016, Victor Cazacenco, prin intermediul avocatului Sergiu Morozov, a depus o cerere de concretizare, solicitând constatarea faptului existenței raporturilor de muncă pe un termen nedeterminat între Victor Cazacenco și Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov”, în baza contractului individual de muncă nr. 101/13 din 31 decembrie 2013, anularea ordinului nr. 103-c din 14 iulie 2016 cu privire la ultima zi de lucru, în legătură cu expirarea termenului contractului individual de muncă nr. 101/13 din 31 decembrie 2013 emis de Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov”, anularea ordinului nr. 105-c din 18 iulie 2016 „Cu privire la concediere”, emis de Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov”, restabilirea în funcția deținută –regizor scenă al Teatrului Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov”, cu încasarea de la pârât a pagubei materiale în sumă de 13091, 27 lei, a pagubei morale în sumă de 100000 lei și a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 7000 lei.

În motivarea cererii de concretizare s-a invocat că Victor Cazacenco a luat cunoștință de ordinul nr. 105-c din 18 iulie 2016 „Cu privire la concediere”, la 24 octombrie 2016, după adresarea în instanța de judecată. Temeiurile de drept și de fapt expuse în acțiunea inițială și-au păstrat forța.

În cadrul ședinței de judecată, la etapa susținerilor verbale, reclamantul a solicitat repunerea în termenul de prescripție a acțiunii.

Prin hotărârea din 20 februarie 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Victor Cazacenco și s-a repus Victor Cazacenco în termenul de prescripție omis; s-a declarat nul ordinul nr. 103-c din 14 iulie 2016 cu privire la ultima zi de lucru, în legătură cu expirarea termenului contractului individual de muncă nr. 101/13 din 31 decembrie 2013 emis de Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov”; s-a declarat nul ordinul nr. 105-c din 18 iulie 2016 „Cu privire la concediere” emis în privința lui Victor Cazacenco de către

Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov”; s-a restabilit Victor Cazacenco în funcția deținută anterior de regizor scenă al Teatrului Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov”, cu încasarea de la Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov” în beneficiul lui Victor Cazacenco a salariului pentru absență forțată de la muncă în sumă de 24274, 60 lei; s-a încasat de la Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov” în beneficiul lui Victor Cazacenco prejudiciul moral în sumă de 1000 lei; s-a încasat de la Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov” în beneficiul lui Victor Cazacenco cheltuielile pentru prestarea serviciilor juridice în sumă de 7000 lei.

Prin hotărârea suplimentară din 14 martie 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) s-a constatat faptul existenței raporturilor de muncă între Victor Cazacenco și Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov” pe un termen nedeterminat.

Prin decizia din 13 iunie 2017 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul depus de Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov” și s-a menținut hotărârea din 20 februarie 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) și hotărârea suplimentară din 14 martie 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru).

Prin decizia suplimentară din 24 octombrie 2017 a Curții de Apel Chișinău s-a admis cererea depusă de Victor Cazacenco, prin intermediul avocatului Sergiu Morozov privind emiterea unei decizii suplimentare și s-a încasat de la Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov” în beneficiul lui Victor Cazacenco cheltuielile de judecată în sumă de 3000 lei.

La 07 septembrie 2017, Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov” a declarat recurs împotriva deciziei din 13 iunie 2017 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia, a hotărârii din 20 februarie 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru), a hotărârii suplimentare din 14 martie 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru), cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a cererii de chemare în judecată cu privire la stabilirea faptului existenței raporturilor de muncă pe un termen nedeterminat, anularea ordinului nr.103-c din 14 iulie 2016 ca neîntemeiată și tardivă, respingerea cererii cu privire la anularea ordinului nr.105-c din 18 iulie 2016, restabilirea în funcție și repararea prejudiciului ca fiind neîntemeiată.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de apel a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată.

A menționat că, argumentul principal pe care și-a întemeiat motivarea instanța de apel, s-a referit la faptul că angajatorul, contrar prevederilor art. 54 alin (2) și art. 55 alin. (2) Codul muncii, nu a indicat în contractul individual de muncă motivele și temeiurile legale ale încheierii contractului individual de muncă pe o durată determinată. A specificat în acest sens recurentul că, prevederile legale indicate au intrat în vigoare la data de 22 aprilie 2016, ulterior încheierii contractelor individuale de muncă și a acordurilor la acestea, respectiv nu puteau fi aplicate la momentul încheierii/semnării actelor juridice date. Cu toate acestea, instanța de apel raportându-se la principiul aplicării imediate a normelor juridice intrate în vigoare, a indicat că angajatorul era obligat să se conformeze noilor cerințe impuse de legiuitor și începând cu data de 22 aprilie 2016 să modifice contractul individual de muncă în sensul indicării în conținutul acestuia a temeiului legal și motivelor obiective ce au dus la încheierea unui asemenea tip de contract. În opinia

recurentului, acțiunea de încheiere/ întocmire/semnare a unui contract individual de muncă nu este un raport juridic în curs de realizare, după cum în mod eronat a indicat instanța de apel, ci este unul constituit anterior. Aplicând prevederile Codului Muncii invocate, nu se raportează la relațiile juridice continue născute dintr-un asemenea contract, dar strict la conținutul acestuia, ceea ce reprezintă un fapt consumat. Astfel, intrarea în vigoare a unei prevederi legale noi, care se referă la forma sau conținutul contractului individual de muncă, conform art. 6 alin. (1) Cod civil, nu poate fi aplicată unei situații juridice deja constituite, cum este cazul conținutului contractului semnat de părți. Mai mult ca atât, faptul că un anumit eveniment are consecințe importante în timp (întocmirea și semnarea contractului individual de muncă- conduce la apariția relațiilor de muncă), nu înseamnă că acest fapt (forma și conținutul contractului) reprezintă o situație continuă, căreia i-ar putea fi aplicată legea nouă (Posti și Rahko c/Finlanda, nr. 27.824/95, § 39- 40, CEDO 2002 VII). Conținutul contractului, prin esența acestuia nu poate constitui un raport juridic în curs de desfășurare, prin urmare prevederile art. 54 alin. (2) și art. 55 alin. (2) Codul muncii, care se referă la conținutul contractului și nu la relațiile de muncă în desfășurare, nu trebuiau să fie aplicate în speță pe motiv că acestea nu retroactivează. Cu toate acestea, în conformitate cu art. 55 alin. (1) lit. 1) Codul muncii și art. 24 alin. (2) din Legea cu privire la teatre, circuri și organizații concertistice, angajatorul a avut motive și temeiuri legale să încheie cu reclamantul un contract individual de muncă pe o durată determinată, prevederile citate permițând expres contractarea unui asemenea tip de contract între părțile litigante.

A opinat că, a fost interpretată eronat legea materială. Instanța de fond, precum și cea de apel, în motivarea admiterii acțiunii reclamantului, pe capătul de cerere cu privire la stabilirea relațiilor de muncă între părți pe o durată nedeterminată, au invocat prevederile art. 54 alin. (2) Codul muncii, precum că contractul individual de muncă poate fi încheiat și pe o durată determinată, ce nu depășește 5 ani, în condițiile prevăzute de prezentul cod. În aceste condiții, a menționat că toate contractele individuale de muncă, încheiate între părțile litigante, au fost încheiate cu respectarea normei de drept citată, astfel nici unul nu depășește termenul de 5 ani prevăzut de lege (chiar dacă nu se iau în calcul și termenele actelor adiționale la contractele individuale de muncă). Atât prima instanță, cât și instanța de apel, au interpretat eronat prevederile art. 54 alin. (2) Codul muncii raportând termenul de 5 ani la durata efectivă a relațiilor de muncă și nu la durata în concret a termenului contractului individual de muncă încheiat, după cum în mod expres prevede legea. Or, interpretarea literală a acestei prescripții legale, stabilește aplicabilitatea termenului de 5 ani asupra duratei termenului contractului și nu, după cum în mod eronat au interpretat instanțele inferioare asupra raporturilor de muncă.

Referitor la lipsa citării participantului la proces, a indicat recurentul că, în ședința de examinare a cererii de emitere a hotărârii suplimentare din 14 martie 2017, părțile litigante nu au fost citate la proces, iar la materialele dosarului nu se regăsește nici o dovadă a comunicării despre locul, data și ora ședinței respective de judecată. Contrar celor expuse, în cuprinsul hotărârii suplimentare din 14 martie 2017 este indicat că reprezentantul pârâtului Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov” în

ședința de judecată nu s-a prezentat, fiind citat legal, instanța dispunând examinarea cauzei în lipsa acestuia. Atât art. 388 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă (motiv de casare a hotărârii în ordine de apel) cât și art. 432 alin. (3) lit. b) Cod de procedură civilă (motiv de casare în ordine de recurs) nu disting între aplicabilitatea acestor norme procedurale în ședințele în care se examinează fondul sau în care se examinează emiterea hotărârii suplimentare, prin urmare nici interpretul nu este îndrituit să facă o asemenea distincție la aplicarea legii. Cu toate acestea, obiectul examinării cererii de pronunțare a hotărârii suplimentare s-a referit la un capăt de cerere din acțiunea reclamantului care aparține de fondul cauzei și nu reprezintă o chestiune de procedură. În acest sens, alegația instanței de apel precum că lipsa citării participanților la proces duce la casarea hotărârii doar în cazul în care acest neajuns a fost comis în cadrul examinării fondului cauzei, este lipsită de argumentare legală și logică. Mai mult ca atât, art. 250 alin. (2) Cod de procedură civilă stipulează expres obligativitatea citării participanților la proces în cazul examinării cererii cu privire la emiterea unei hotărârii suplimentare, prevedere legală ignorată atât de prima instanță cât și de instanța de apel. Prin urmare, conform art. 432 alin. (3) lit. b) Cod de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție urmează să caseze decizia instanței de apel și hotărârea suplimentară, or, obligativitatea imperativă a casării deciziei instanței de apel în temeiului articolului invocat (432 alin. (3) lit. b) Cod de procedură civilă) rezultă și din conținutul art. 432 alin. (5) Cod de procedură civilă, care stabilește că temeiurile prevăzute la alin.(3) se iau în considerare de către instanță din oficiu și în toate cazurile.

A considerat recurentul că, hotărârea nu este motivată, or, în conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Aceste erori au ca efect încălcarea drepturilor procedurale garantate de Constituția Republicii Moldova, Convenția Europeană a Drepturilor Omului sau alte acte internaționale. Hotărârea suplimentară se încadrează în prevederile art. 236 alin. (5) Cod de procedură civilă, ca fiind o hotărâre integrală, or, o hotărâre suplimentară conține și partea constatatoare, ceea ce este caracteristic, în exclusivitate, hotărârilor integrale. Hotărârea suplimentară a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 14 martie 2017, fiind susceptibilă de atac la instanța ierarhic superioară, contrar prevederilor procesual civile naționale și art. 6 al Convenției, nu este motivată, instanța de fond făcând trimitere doar la temeiurile de fapt și de drept care au condus la necesitatea emiterii unei hotărârii suplimentare și nu la temeinicia capătului de cerere admis prin pronunțarea hotărârii respective.

A menționat că, prin referința depusă la cererea de chemare în judecată, pârâtul a solicitat respingerea ca fiind tardivă a capătului de cerere cu privire la anularea ordinului nr. 103-c din 14 iulie 2016 cu privire la ultima zi de lucru a salariatului în legătură cu expirarea termenului contractului individual de muncă. Cu toate acestea instanța de fond a repus reclamantul în termenul de prescripție, iar prin apelul declarat, Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov” a argumentat pe larg netemeinicia și ilegalitatea repunerii în termenul de prescripție a reclamantului. Cu

toate acestea, instanța de apel, motivând respingerea argumentelor apelantului a menționat precum că instanța de fond corect a interpretat dispozițiile legale ale art. 272 alin. (1) și art. 279 alin. (1) Cod civil la situația de fapt stabilită în cauză, ceea ce nu poate constitui o motivare în sensul legislației procesuale naționale și a jurisprudenței CtEDO. Astfel, faptul neexpunerii de către instanța de apel asupra argumentului invocat de apelant, cu privire la netemeinicia și ilegalitatea repunerii în termenul de prescripție a reclamantului, circumstanță care în mod cert putea să conducă la respingerea ca fiind tardiv a unui capăt de cerere a intimatului, constituie o încălcare a dreptului la un proces echitabil.

A indicat recurentul că, au fost încălcate normele de drept procesual fapt care a dus la soluționarea greșită a cauzei. Instanța de apel nu a motivat legalitatea repunerii în termenul de prescripție omis de către reclamant. Făcând abstracție de această încălcare, precizează că repunerea în termenul de prescripție admis de instanța de fond și menținerea acestei decizii de către instanța de apel este ilegală. Or, instanța de fond, în vederea repunerii în termenul de prescripție, a invocat prevederile art. 279 alin. (1) Cod civil care reglementează această instituție de drept. Prevederile Codului civil cu privire la repunerea în termen trebuie aplicate, în mod obligatoriu, prin prisma art. 116 Cod de procedură civilă. Din interpretarea articolului citat rezultă că pentru dispunerea de către instanță a repunerii în termen trebuie să fie înaintată o cerere/solicitare/pretenție în acest sens din partea reclamantului, inclusiv să fie examinată în ședință de judecată. Reclamantul, în cadrul dezbaterilor judiciare, nu a înaintat nici o solicitare în sensul repunerii în termen, invocând despre posibilitatea instanței de a repune în termenul de prescripție omis, doar în susținerile orale. Din moment ce participantul la proces, în cadrul susținerilor orale, nu are dreptul să invoce circumstanțe neexamine de instanță, cu atât mai mult nu are dreptul să înainteze solicitări/cereri noi, constatând că cererea privind repunerea în termen nu a fost examinată în cadrul dezbaterilor judecătorești, instanța de fond avea obligația, conform art. 235 alin. (2) Cod de procedură civilă, să dispună reluarea examinării cauzei în fond, fapt ce nu s-a produs. Astfel, aceste încălcări procedurale au condus în mod cert la soluționarea greșită a cauzei prin repunerea ilegală în termenul de prescripție omis.

A susținut recurentul că, pe parcursul judecării cauzei în instanța de fond, a invocat și prescripția acțiunii pe capătul de cerere cu privire la stabilirea existenței raporturilor de muncă pe un termen nedeterminat. Cu toate acestea, atât Judecătoria Chișinău (sediul Centru), precum și Curtea de Apel Chișinău nu s-au expus asupra tardivității acestei pretenții, motivând repunerea în termen doar cu referire la capătul de cerere privind anularea ordinelor angajatorului (nr. 103-C din 14 iulie 2016; nr. 105-C din 18 iulie 2016). Or, art. 355 alin. (1) lit. a) Codul muncii prevede termenul de înaintare a cererii privind soluționarea litigiului individual de muncă și când începe să curgă acest termen. Astfel, ultimul contract individual de muncă, pe durată determinată, nr. 101/13 a fost încheiat la data de 31 decembrie 2013, iar ultimul Acord adițional la acest contract este din 01 iulie 2015. În opinia recurentului, este evident că angajatul conștientiza că încheie un contract individual de muncă pe durată determinată, prin urmare termenul de prescripție a început să curgă, în cel mai

bun caz, din momentul semnării contractului individual de muncă. Însă, în mod legal, reclamantul ar fi trebuit să se adreseze în instanță în decurs de 3 luni de când, după afirmațiile acestuia, raporturile de muncă ar fi trebuit să devină pe durată nedeterminată, adică după 5 ani de activitate în cadrul instituției pârâte. Or, acest capăt de cerere cu privire la stabilirea faptului existenței raporturilor de muncă pe un termen nedeterminat, pe lângă faptul că este total neîntemeiat a fost depus în instanță cu încălcarea termenului de prescripție. Cu referire la conținutul art. 279 alin. (1) Cod civil, legiuitorul, pentru admiterea repunerii în termen, operează cu sintagma „împrejurări legate de persoana reclamantului”. Or, așteptarea răspunsului de către reclamant de la Inspectoratul de Stat al Muncii, ca motiv de omitere a termenului de prescripție invocat în susținerile orale și în hotărârea instanței de fond contestată, nu poate constitui o împrejurare legată de persoana reclamantului, respectiv instanța de fond și de apel au interpretat eronat aceasta prevedere legală.

A considerat necesar de precizat că partea reclamantă nu a invocat motivele prevăzute de lege ale ilegalității ordinului nr. 103-C din 14 iulie 2016, nici în cadrul examinării în fond a cauzei și nici în apel.

La 19 decembrie 2017, Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov” și avocatul Tatiana Puiu au depus cerere de recurs împotriva deciziei suplimentare din 24 octombrie 2017 a Curții de Apel Chișinău solicitând casarea acesteia cu pronunțarea unei decizii de respingere a cererii de încasare a cheltuielilor de judecată.

În motivarea recursului s-a invocat că o eventuală admitere a cererii de recurs cu casarea actelor de dispoziție a instanței de fond și cea de apel și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii, va exclude posibilitatea compensării cheltuielilor de judecată suportate de intimat.

În conformitate cu art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost adoptată la 13 iunie 2017, iar Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov” a declarat recurs la 07 septembrie 2017.

Materialele cauzei atestă că decizia contestată a fost expediată participanților la proces la 18 iulie 2017, conform scrisorii de însoțire (f.d.155), însă date despre recepționarea acesteia lipsesc. Astfel, recursul se consideră a fi declarat în termen.

La fel, Colegiul consideră a fi declarat în termen și recursul împotriva deciziei suplimentare din 24 octombrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, deoarece decizia suplimentară a fost recepționată de recurent la 19 decembrie 2017, conform mențiunii pe coperta dosarului.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 13 decembrie 2017 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actelor de dispoziție contestate, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursurile declarate de Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov” și va casa decizia instanței de apel, decizia suplimentară a instanței de apel, hotărârea instanței de fond și hotărârea suplimentară a instanței de fond, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a cererii de chemare în judecată, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Conform art. 89 alin. (2) Codul muncii, la examinarea litigiului individual de muncă de către instanța de judecată, angajatorul este obligat să dovedească legalitatea și să indice temeiurile transferării sau eliberării din serviciu a salariatului. În cazul contestării de către salariatul membru de sindicat a ordinului de concediere, instanța de judecată va solicita acordul (opinia consultativă) al organului (organizatorului) sindical privind concedierea salariatului respectiv.

În conformitate cu art. 118 alin. (3) Cod de procedură civilă, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În conformitate cu art. 240 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii. Instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că instanțele ierarhic inferioare au constatat temeinicia acțiunii înaintate de către Victor Cazacenco cu aplicarea unei legi ce nu urma a fi aplicată și interpretarea eronată a normelor de drept material.

Conform art. 54 alin. (2) Codul muncii (în vigoare în anul 2013), contractul individual de muncă poate fi încheiat și pe o durată determinată, ce nu depășește 5 ani, în condițiile prevăzute de prezentul cod.

Conform ar. 55 alin. (1) lit. 1) Codul muncii, contractul individual de muncă poate fi încheiat pe durată determinată, conform art.54 alin.(2) cu lucrătorii de creație din artă și cultură.

Conform art. 24 al Legii cu privire la teatre, circuri și organizații concertistice nr.1421 din 31 octombrie 2002, angajarea în teatru, circ și organizație concertistică se efectuează prin încheiere a unui acord individual de muncă (contract) între

conducerea instituției și lucrător, în conformitate cu Codul muncii al Republicii Moldova. Lucrătorii din rândurile personalului artistic și de creație din teatru, circ și organizație concertistică pot încheia acorduri individuale de muncă (contracte) pe un anumit termen: de până la 5 ani, pentru o singură stagiune sau pentru mai multe stagiuni, pentru un spectacol, o reprezentație, un concert sau mai multe. Pot fi încheiate acorduri individuale de muncă (contracte) pe un anumit termen și cu alți lucrători din instituțiile de cultură și artă.

Din materialele cauzei rezultă că, la 01 decembrie 2005 între Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov” și Victor Cazacenco a fost încheiat contractul individual de muncă nr. 87, conform căruia Victor Cazacenco a fost angajat în funcția de regizor artistic pe un termen de cinci ani, începând cu 01 ianuarie 2006 până la 01 ianuarie 2011 (f.d.14).

La 24 decembrie 2010 între Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov” și Victor Cazacenco a fost încheiat contractul individual de muncă nr. 51/10, conform căruia Victor Cazacenco a fost angajat în funcția de regizor artistic pe un termen de trei ani, începând cu 01 ianuarie 2011 până la 01 ianuarie 2014 (f.d.15-16).

La 31 decembrie 2013 între Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov” și Victor Cazacenco a fost încheiat contractul individual de muncă nr. 101/13, conform căruia Victor Cazacenco a fost angajat în funcția de regizor artistic pe un termen de un an, începând cu 01 ianuarie 2014 până la 01 ianuarie 2015 (f.d.17-18).

Prin Acordul Adițional nr.1 la contractul individual de muncă nr. 101/13 din 31 decembrie 2013, încheiat la 29 decembrie 2014 între Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov” și Victor Cazacenco, a fost stabilit conținutul art. 2 pct. b) al contractului individual de muncă nr. 101/13 din 31 decembrie 2013, după cum urmează: determinat, începând cu 01 ianuarie 2015 și până la finalul stagiunii teatrale 2014-2015 (f.d.19).

Conform Acordului Adițional nr.3 la contractul individual de muncă nr. 101/13 din 31 decembrie 2013, încheiat la 01 iulie 2015 între Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov” și Victor Cazacenco, a fost stabilit conținutul art. 2 pct. b) al contractului individual de muncă nr. 101/13 din 31 decembrie 2013, după cum urmează: determinat, începând cu 01 iulie 2015 și până la finalul stagiunii teatrale 2015-2016 (f.d.20).

Conform art. 83 alin. (3), (4), (5) Codul muncii, contractul individual de muncă pe durată determinată încheiat pentru perioada îndeplinirii obligațiilor de muncă ale salariatului al cărui contract individual de muncă este suspendat sau care se află în concediul respectiv (art.55 lit.a)) încetează în ziua reîntoarcerii acestui salariat la lucru. Dacă, la expirarea termenului contractului individual de muncă pe durată determinată, nici una dintre părți nu a cerut încetarea lui și raporturile de muncă continuă de fapt, contractul se consideră prelungit pe durată nedeterminată. Contractul individual de muncă pe durată determinată poate înceta înainte de termen în cazurile prevăzute la art.82, 82¹, 85 și 86.

Prin înștiințarea nr. 102 din 21 iunie 2016, Victor Cazacenco a fost informat de către directorul Teatrului Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov” despre faptul că la 17 iulie 2016 expiră acțiunea contractului individual de muncă nr. 101/13 din 31

decembrie 2013, încheiat între Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov” și Victor Cazacenco (f.d.21).

Conform ordinului nr. 103-c din 14 iulie 2016 „Cu privire la expirarea acțiunii contractului de muncă”, s-a dispus conform art. 2 pct. b) al contractului individual de muncă nr. 101/13 din 31 decembrie 2013, a considera 18 iulie 2016 (finalul stagiunii teatrale an. 2015-2016) ultima zi lucrătoare a lui Victor Cazacenco-regizor scenă (f.d.22).

Prin ordinul nr.105-c din 18 iulie 2016 „Cu privire la concediere” emis de Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov”, conform art. 81 alin.(3), 82 lit. f) Codul muncii, în legătură cu expirarea termenului individual de muncă, s-a dispus eliberarea lui Victor Cazacenco din funcția regizor de scenă al Teatrului Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov”, începând cu 19 iulie 2016. Concomitent, s-a dispus ca contabilitatea să efectueze plata compensației pentru zilele de concediu nefolosite (38 zile) și alte plăți convenite pentru timpul real lucrat până la ultima zi de muncă (f.d.32).

Colegiul notează că, instanțele ierarhic inferioare constatând temeinicia acțiunii depuse de Victor Cazacenco, au invocat că pârâtul, contrar prevederilor art. 54 alin.(2), 55 alin.(2) Codul muncii, nu a indicat motivele și temeiurile legale ale limitării duratei raportului de muncă la încheierea contractului individual de muncă.

Conform art. 54 alin.(2) Codul muncii, contractul individual de muncă poate fi încheiat și pe o durată determinată, ce nu depășește 5 ani, în condițiile prevăzute de prezentul cod. Temeiul legal al încheierii contractului individual de muncă pe durată determinată se indică în contract.

Conform art. 55 alin.(2) Codul muncii, în cazurile enumerate la alin.(1) lit.e), g), i), l) și m), încheierea unui contract individual de muncă pe durată determinată sau prelungirea, pe durată determinată, a unui contract existent este permisă doar atunci când stabilirea unui raport de muncă permanent nu este posibilă din motive obiective (cum ar fi disponibilitatea persoanelor care își fac studiile la secția de zi doar în perioada vacanțelor, existența unor legi organice care permit sau prescriu angajarea anumitor salariați pe durată determinată etc.). Motivele respective, de rând cu temeiurile legale ale limitării duratei raportului de muncă, urmează a fi indicate în contract sau în acordul suplimentar la acesta.

La acest capitol, Colegiul relevă că, prevederile legale citate *supra*, invocate de instanțele ierarhic inferioare, au fost introduse prin Legea nr. 52 din 01 aprilie 2016 pentru modificarea și completarea Codului Muncii, în vigoare din 22 aprilie 2016, pe când contractul individual de muncă nr. 101/13 a fost încheiat la 31 decembrie 2013, de altfel și acordurile adiționale la acesta au fost încheiate și semnate anterior prevederilor legale noi.

În acest sens, Colegiul apreciază a fi relevante și argumentele recurentului invocate în acest sens precum că aceste prevederile legale nu sunt opozabile angajatorului.

Instanța de apel a menționat că, în baza principiului aplicării imediate a normelor juridice intrate în vigoare față de raporturile juridice aflate în curs de desfășurare, intrarea în vigoare a normei juridice obligă părțile raportului juridic să

se conformeze noilor modificări, cu excepția cazului de ultraactivitate a dispozițiilor abrogate sau modificate fapt care urmează a fi stipulat în mod obligatoriu la capitolul dispozițiilor finale și tranzitorii ale actului normativ care intră în vigoare. Respectiv, în opinia instanței de apel, angajatorul era obligat să se conformeze cerințelor impuse de legiuitor și începând cu 22 aprilie 2016 să modifice contractul individual de muncă.

Colegiul reliefă că, în contextul prevederilor art. 6 alin. (1) Cod civil, legea civilă nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică și nici nu suprimă condițiile de constituire a unei situații juridice constituite anterior, nici condițiile de stingere a unei situații juridice stinse anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică și nu desființează efectele deja produse ale unei situații juridice stinse sau în curs de realizare.

Astfel, Colegiul precizează că, legea nouă nu va putea modifica condițiile de încheiere a unui contract încheiat anterior și nici condițiile de stingere a unei obligații stinse anterior intrării legii în vigoare. Nu va putea, fără să aibă caracter retroactiv, legea nouă să modifice sau să desființeze efectele deja produse ale unei situații juridice stinse sau în curs de realizare.

Situațiile juridice în curs de constituire, modificare sau stingere la data intrării în vigoare a legii noi cad sub imperiul legii noi. Dacă însă elementele care alcătuiesc constituirea sau stingerea unei situații juridice au individualitate proprie și s-au împlinit înainte de intrarea în vigoare a legii noi atunci aceste elemente rămân guvernate de legea sub imperiul căreia s-au produs.

Însăși încheierea contractului individual de muncă nu este un raport juridic în curs de realizare, ci este unul constituit anterior, deoarece aplicarea prevederilor Codul Muncii invocate țin de conținutul nemijlocit al contractului individual de muncă.

Or, conform jurisprudenței CtEDO, faptul că un eveniment are consecințe importante situate în timp nu înseamnă că el se află la originea unei „situații continue” (Posti și Rahko împotriva Finlandei (nr. 27.824/95, §§ 39-40, CEDO 2002-VII; Petkov împotriva Bulgariei (dec.), nr. 77.568/01, 178/02 și 505/02, 4 decembrie 2007 și Meltex LTD împotriva Armeniei (dec.), nr. 37,780/02, 27 mai 2008).

În atare circumstanțe, Colegiul conchide că este neîntemeiată cerința reclamantului privind constatarea faptului existenței raporturilor de muncă pe un termen nedeterminat între Victor Cazacenco și Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov”, or, circumstanțele expuse *supra* denotă că contractul individual de muncă nr. 101/13 din 31 decembrie 2013 și acordurile adiționale la acesta au fost încheiate pe un termen determinat, cu respectarea prevederilor legale.

Mai mult ca atât, atât în contextul prevederilor art. 54 alin.(2) Codul muncii, contractul individual de muncă se încheie pe o perioadă ce nu depășește 5 ani, în condițiile prevăzute de prezentul cod și ține nemijlocit de termenul contractului și nu de durata efectivă a raporturilor de muncă. În acest sens, fiind admisă o interpretare eronată de către instanțele ierarhic inferioare.

Concomitent, Colegiul reține că faptul constatării existenței raportului de

muncă pe un termen nedeterminat între Victor Cazacenco și Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov” s-a realizat prin hotărârea suplimentară din 14 martie 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru), menținută prin decizia instanței de apel din 13 iunie 2017.

Colegiul notează că la pronunțarea hotărârii suplimentare, părțile nu au fost înștiințate despre data și ora ședinței de judecată, argument invocat și de recurent, însă instanța de apel eronat a concluzionat că acest aspect ar ține strict dacă partea nu ar fi fost citată la examinarea fondului cauzei, deoarece această cerință, la fel, a fost înaintată de reclamant și respectiv ține de fondul cauzei. Or, hotărârea suplimentară, de asemenea, constă din partea introductivă, partea descriptivă, motivare și dispozitiv. Fiecare parte a hotărârii se evidențiază separat în textul acesteia.

De asemenea, Colegiul relevă că, instanțele ierarhic inferioare în actele de dispoziție emise au adus critici răspunsului Inspecției Muncii conform căruia în opinia instanțelor s-ar fi reiterat norme de drept, însă nu s-ar fi efectuat o analiză în raport cu situația petentului.

Aici Colegiul notează că acest răspuns ar fi fost relevant doar în condițiile când normele de drept respective ar fi fost aplicabile speței, însă la caz aceste modificări au intrat în vigoare din 22 aprilie 2016, pe când contractul individual de muncă nr. 101/13, de altfel și acordurile adiționale au fost încheiate anterior.

În cererea de chemare în judecată s-a mai invocat de către reclamant argumentul precum că ultima zi de lucru a fost considerată ziua de 18 iulie 2016, conform ordinului nr.103-c din 14 iulie 2016, însă raporturile de muncă au încetat la data de 19 iulie 2016, conform ordinului nr.105-c din 18 iulie 2016. Astfel, raporturile de muncă au fost prelungite încă cu o zi și respectiv contractul de muncă se consideră a fi încheiat pe termen nedeterminat.

La acest capitol Colegiul menționează prevederile art.14 alin.(4) Codul muncii, conform cărora, dacă ultima zi a termenului este o zi nelucrătoare, atunci ziua expirării termenului se consideră prima zi lucrătoare imediat următoare.

În cadrul judecării cauzei reclamantul a invocat că ziua de 18 iulie 2016 a fost o zi nelucrătoare pentru angajații Teatrului Dramatic Rus de Stat „A.P.Cehov”. Astfel, în corespundere cu art.14 alin.(4) Codul muncii ultima zi lucrătoare a fost transferată pentru data de 19 iulie 2016 și nicidecum nu s-a produs continuarea raporturilor de muncă. În astfel de circumstanțe ordinul nr.105-c din 18 iulie 2016 de concediere a reclamantului este unul perfect legal.

Referitor la capătul de cerere de chemare în judecată privind anularea ordinului nr. 103-c din 14 iulie 2016 cu privire la ultima zi de lucru, în legătură cu expirarea termenului contractului individual de muncă nr. 101/13 din 31 decembrie 2013, emis de Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov”, Colegiul consideră necesar de a-l respinge ca fiind tardiv, din următoarele motive.

Conform art. 355 alin. (1), (2) Codul muncii, cererea privind soluționarea litigiului individual de muncă se depune în instanța de judecată: a) în termen de 3 luni de la data când salariatul a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului său; b) în termen de 3 ani de la data apariției dreptului respectiv al salariatului, în

situația în care obiectul litigiului constă în plata unor drepturi salariale sau de altă natură, ce i se cuvin salariatului. Cererile depuse cu omiterea, din motive întemeiate, a termenelor prevăzute la alin.(1) pot fi repuse în termen de instanța de judecată.

Astfel, termenul de prescripție de 3 luni în litigiile ce rezultă nemijlocit din încetarea contractului individual de muncă se calculează din ziua în care ordinul a fost adus la cunoștință salariatului contra semnătură sau din ziua refuzului.

Din materialele cauzei rezultă că ordinul nr. 103-c din 14 iulie 2016 „Cu privire la expirarea termenului contractului de muncă” emis în privința lui Victor Cazacenco de către Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov”, prin care s-a dispus în legătură cu expirarea contractului individual de muncă nr. 101/13 din 31 decembrie 2013, data de 18 iulie 2016 (finalul stagiului teatral 2015-2016), conform art.2 lit.b) din contract, să fie considerată ultima zi lucrătoare a lui Victor Cazacenco, a fost adus la cunoștință contra semnătură reclamantului la 15 iulie 2016 (f.d.22), efectuându-se o mențiune în acest sens în ordin.

Reclamantul a depus cererea de chemare în judecată prin care contestă acest ordin la 18 octombrie 2016, adică peste termenul legal de trei luni stabilit de legiuitor conform normei de drept citată *supra*. Or, în cazul respectării acestui termen, în condițiile când Victor Cazacenco a făcut cunoștință la data de 15 iulie 2016 cu ordinul nr. 103-c din 14 iulie 2016, cererea de chemare în judecată urma fi depusă la 17 octombrie 2016 (zi de luni), când și expira termenul de trei luni stabilit de legiuitor.

Conform art. 279 Cod civil, în cazuri excepționale, dacă instanța de judecată constată că termenul de prescripție extinctivă nu este respectat datorită unor împrejurări legate de persoana reclamantului, dreptul încălcat al persoanei este apărut. Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât dacă partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea unui termen de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de prescripție.

Argumentul reclamantului expus la etapa susținerilor verbale referitor la omiterea termenului de o zi precum că ar fi justificat prin faptul că s-a adresat în instanța de judecată imediat în ziua primirii răspunsului Inspectoratului de Stat al Muncii, adică la 18 octombrie 2016, nu justifică omiterea termenului de contestare.

Mai mult ca atât, contestarea ordinului nr. 103-c din 14 iulie 2016 nu era condiționată de recepționarea răspunsului Inspectoratului de Stat al Muncii, or, în condițiile legii această circumstanță nu poate constitui temei de repunere.

La caz, Colegiul apreciază a fi relevante și argumentele recurentului invocate în acest sens referitor la omiterea termenului de prescripție precum că nu este justificat.

De altfel, o cerere de repunere în termenul de contestare a ordinului dat de către reclamant în sensul legii, nu a fost formulată, fiind solicitată repunerea doar la etapa susținerilor verbale.

Chiar și în condițiile noilor prevederi legale conținute în art.54 alin. (5) Codul muncii, introduse prin Legea nr. 205 din 20 noiembrie 2015 pentru modificarea și completarea Codului muncii, intrate în vigoare la 18 decembrie 2015, conform

căroră contractul individual de muncă încheiat pe durată determinată în lipsa unor temeiuri legale, constatată de Inspectoratul de Stat al Muncii, se consideră încheiat pe durată nedeterminată, adresarea către Inspectoratul de Stat al Muncii nu justifică omiterea termenului de trei luni stabilit de legiuitor pentru soluționarea litigiului individual de muncă.

Aici este de menționat că reclamantul s-a adresat către Inspectoratul de Stat al Muncii la 05 octombrie 2016 (f.d.24), când deja termenul de trei luni era spre expirare.

În ceea ce privește capătul de cerere de chemare în judecată în partea anulării ordinului nr. 105-c din 18 iulie 2016 „Cu privire la concediere”, emis de Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov”, Colegiul consideră necesar de a-l respinge ca fiind neîntemeiat, din următoarele motive.

Colegiul reiterează că, prin ordinul nr. 105-c din 18 iulie 2016 „Cu privire la concediere”, emis de către Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov”, s-a dispus conform art. 81 alin.(3), 82 lit. f) Codul muncii, în legătură cu expirarea termenului contractului individual de muncă, a-l elibera pe Victor Cazacenco din funcția de regizor de scenă al Teatrului Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov”, începând cu 19 iulie 2016. Concomitent, s-a dispus ca contabilitatea să efectueze plata compensației pentru zilele de concediu nefolosite (38 zile) și alte plăți cuvenite pentru timpul real lucrat până la ultima zi de muncă (f.d.32).

Colegiul reține că acest ordin a fost adus la cunoștință reclamantului la data de 24 octombrie 2016, ceea ce se confirmă prin mențiunea efectuată în acest sens de către Victor Cazacenco (f.d.32). Astfel, la 26 octombrie 2016 reclamantul Victor Cazacenco, prin cererea depusă în instanța de judecată și-a concretizat pretențiile inițiale, solicitând suplimentar anularea ordinului nr. 105-c din 18 iulie 2016 „Cu privire la concediere”, emis de către Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov” (f.d.30-31).

Conform art. 81 alin. (3) Codul muncii (în vigoare la momentul emiterii ordinului), contractul individual de muncă încetează în temeiul ordinului (dispoziției, deciziei, hotărârii) angajatorului, care se aduce la cunoștința salariatului, sub semnătură, cel târziu la data eliberării din serviciu. Ordinul (dispoziția, decizia, hotărârea) angajatorului cu privire la încetarea contractului individual de muncă trebuie să conțină referire la articolul, alineatul, punctul și litera corespunzătoare din lege.

Conform art. 82 lit. f) Codul muncii, contractul individual de muncă încetează în circumstanțe ce nu depind de voința părților în caz de expirare a termenului contractului individual de muncă pe durată determinată – de la data prevăzută în contract, cu excepția cazului când raporturile de muncă continuă de fapt și nici una dintre părți nu a cerut încetarea lor, precum și a cazului prevăzut la art.83 alin.(3).

În speță, Colegiul reține că, prin înștiințarea nr. 102 din 21 iunie 2016, Victor Cazacenco a fost notificat de către directorul Teatrului Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov” despre faptul că la 17 iulie 2016 expiră acțiunea contractului individual de muncă nr. 101/13 din 31 decembrie 2013, încheiat între Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov” și Victor Cazacenco (f.d.21).

Conform ordinului nr. 103-c din 14 iulie 2016 „Cu privire la expirarea acțiunii contractului de muncă”, s-a dispus conform art. 2 pct. b) al contractului individual de muncă nr. 101/13 din 31 decembrie 2013, a considera 18 iulie 2016 (finalul stagiunii teatrale an. 2015-2016) ultima zi lucrătoare a lui Victor Cazacenco-regizor de scenă (f.d.22).

Concomitent Colegiul remarcă că, prin ordinul nr. 52 din 13 iulie 2016 a Teatrului Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov”, s-a dispus „În conformitate cu planul de activitate a teatrului de a considera data de 18 iulie 2016, data închiderii stagiunii 2015-2016” (f.d.46).

Astfel, Colegiul relevă că, în contextul când data de 18 iulie 2016 a fost declarată prin ordinul nr. 103-c din 14 iulie 2016 ca fiind ultima zi lucrătoare a lui Victor Cazacenco, emiterea ordinului nr. 105-c din 18 iulie 2016 „Cu privire la concediere” a fost, în esență, o confirmare de încetare a contractului individual de muncă, în condițiile când deja ultima zi lucrătoare a fost stabilită.

Colegiul precizează că, din textul cererii de concretizare, se distinge că argumentele reclamantului întru anularea nr. 105-c din 18 iulie 2016 „Cu privire la concediere” sunt aceleași expuse în acțiunea inițială, or, ceva suplimentar nu a invocat, argumente invocate, în esență, și de recurent și necombătute.

De altfel, în cererea de chemare în judecată reclamantul s-a bazat pe prevederile Codului Muncii în vigoare ulterior încheierii contractului individual de muncă nr. 101/13 din 31 decembrie 2013 și acordurile adiționale acestuia, care au fost aplicate eronat și de către instanțele ierarhic inferioare, axându-se pe premisa că raporturile de muncă între Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov” și Victor Cazacenco ar fi pe o perioadă nedeterminată și nu ar fi putut fi întrerupte în baza ordinelor contestate, emise de Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov” în contextul normelor respective.

Sub acest aspect, Colegiul precizează că circumstanțele și inaplicabilitatea normelor respective au fost examinate și argumentate în partea motivatoare a prezentei decizii.

În atare circumstanțe urmează a fi respinse cerințele reclamantului Victor Cazacenco privind restabilirea în funcția deținută anterior-regizor al scenei Teatrului Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov”, încasarea pagubei materiale și a prejudiciului moral.

Or, conform art. 90 alin.(1) Codul muncii, în cazul restabilirii la locul de muncă a salariatului transferat sau eliberat nelegitim din serviciu, angajatorul este obligat să repare prejudiciul cauzat acestuia.

Conform art. 329 alin.(1) Codul muncii, angajatorul este obligat să repare integral prejudiciul material și cel moral cauzat salariatului în legătură cu îndeplinirea de către acesta a obligațiilor de muncă, în cazul discriminării salariatului la locul de muncă sau ca rezultat al privării ilegale de posibilitatea de a munci, dacă prezentul cod sau alte acte normative nu prevăd altfel.

La caz, Colegiul notează că cerințele reclamantului au fost respinse, respectiv recuperarea prejudiciului material și moral putea fi dispusă doar în cazul restabilirii la locul de muncă, prin ce se impune respingerea acestora ca fiind neîntemeiate.

Referitor la încasarea cheltuielilor de judecată pretinse de reclamant/recurent, Colegiul menționează că în contextul prevederilor art. 94 alin.(1), (3), (4) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Prevederile alin.(1) și (2) se aplică și la repartizarea între părți a cheltuielilor de judecată în instanță de apel, în instanță de recurs și în cadrul revizuirii. Dacă, fără a trimite pricina spre rejudecare, modifică hotărârea atacată sau pronunță o nouă hotărâre, instanța ierarhic superioară poate schimba corespunzător repartizarea cheltuielilor de judecată.

În conformitate cu art. 96 alin.(1) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.

În atare circumstanțe, Colegiul consideră necesar de a respinge și cerința lui Victor Cazacenco privind compensarea cheltuielilor de judecată, or, la caz cererea de chemare în judecată depusă de Victor Cazacenco, a fost respinsă.

Din considerentele expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursurile, va casa decizia instanței de apel, decizia suplimentară a instanței de apel, hotărârea instanței de fond, hotărârea suplimentară a instanței de fond, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a cererii de chemare în judecată.

În baza celor expuse, în conformitate cu art. 444, 445 alin. (1) lit. b), art.445 alin.(3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admit recursurile declarate de Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov” și avocatul Tatiana Puiu.

Se casează decizia din 13 iunie 2017 a Curții de Apel Chișinău, decizia suplimentară din 24 octombrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, hotărârea din 20 februarie 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru), hotărârea suplimentară din 14 martie 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru), adoptate în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Victor Cazacenco împotriva Teatrului Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov” cu privire la constatarea faptului existenței raporturilor de muncă pe termen nedeterminat, anularea ordinului, restabilirea în funcția deținută anterior, încasarea prejudiciului material și moral și a cheltuielilor de judecată și se pronunță o nouă hotărâre, prin care:

-Se respinge ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Victor Cazacenco împotriva Teatrului Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov” în partea constatării faptului existenței raporturilor de muncă pe termen nedeterminat, în baza contractului individual de muncă nr. 101/13 din 31 decembrie 2013, între Victor Cazacenco și Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov”;

-Se respinge ca neîntemeiată cererea de repunere în termen în partea contestării ordinului nr. 103-c din 14 iulie 2016 cu privire la ultima zi de lucru, în legătură cu expirarea termenului contractului individual de muncă nr. 101/13 din 31 decembrie 2013, emis de Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov”;

-Se respinge ca tardivă cererea de chemare în judecată depusă de Victor Cazacenco împotriva Teatrului Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov” în partea anulării ordinului nr. 103-c din 14 iulie 2016 cu privire la ultima zi de lucru, în legătură cu expirarea termenului contractului individual de muncă nr. 101/13 din 31 decembrie 2013, emis de Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov”;

-Se respinge ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Victor Cazacenco împotriva Teatrului Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov” în partea anulării ordinului nr. 105-c din 18 iulie 2016 „Cu privire la concediere”, emis de Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov”, restabilirea în funcția deținută –regizor scenă al Teatrului Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov”, încasarea pagubei materiale, a pagubei morale și a cheltuielilor de asistență juridică.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecători

Ala Cobăneanu

Dumitru Visternicean

Mariana Pitic

Nicolae Craiu